

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7.

Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Žinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

Lisi

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: K 200.—

Za Jugoslavijo
celoletno: 24 Din.
polletno: 12 „
četrtletno: 6 „

Leto II.

Dunaj, 29. marca 1922.

Št. 13.

Kaj se dogaja na Koroškem?

Heimatdienst razbiva oblastveno dovoljena slovenska zborovanja s pomočjo „Orgešov“ in grozi slovenski inteligenci. Vodja velikovške okrajne sodnije dr. Poetsch na čelu protislovenskih demonstrantev.

Slovenska Koroška je postala druga Makedonija, kjer se vlada z revolverji in koli. Heimatdienst ima danes ne samo v rokah celo politično upravo, marveč razpolaga tudi s **tajno oboroženo organizacijo, imenovano Heimatschutzverband, ki pa v resnici ni nič drugega kot podružnica „Orgeša“.** V nedeljo 13. t. m. je mobiliziral Heimatdienst zopet svojo armado, da se prepriča, ali je že zadostno usposobljena za izvrševanje njenih nalog. Kakšne so te naloge, je razvidno iz naslednjega poročila.

V nedeljo dne 12. t. m. bi se moralo vršiti v Grebinju slovensko zborovanje, ki je bilo oblastveno dovoljeno. Pred poslopjem, kjer bi se moralo zborovati, se je začela zbirati gruča ljudi, ki so bili oboroženi s palicami in revolverji. Okrajni revirni nadzornik je naznanil sklicatelju shoda, da Heimatdienst ne trpi slovenskega zborovanja in da orožniki ne bodo mogli preprečiti napadov. Na ugovor sklicatelja, da Heimatdienst ni nobena oblast in da nima ničesar govoriti, je dejal revirni nadzornik Filip Cvik, da bodo orožniki odšli in da prepuščajo vsako odgovornost Slovincem. (Tako postopa službeni organ!)

Ker so Slovenci upravičeno odklonili tudi kontrolo nad zborovanjem, ki bi jo morali izvrševati trije Orgešovci, je tolpa vdrla v zborovalne prostore, ne da bi jim bili orožniki hoteli tega zabraniti. Med velikim kričanjem in grožnjami so pretepli g. Čarfa in druge Slovence. Sklicatelja shoda g. Kunčiča so pretepli s palicami, bikovkami in bili s pestmi in revolverji po glavi. Potem so banditi napravili pred hišo „špalir“, ter preteпали in opljuvali Slovence, ki so bili prisiljeni odhajati skoz njihove

vrste. Vse to se je dogodilo pred očmi orožnikov.

Orgeš-tolpa ki so šteje okrog 1500 mož, so bile zbobnane iz vseh občin velikovške okolice, zlasti severno od Drave. Grebinjski župan je pozval celo občinske odbornike, da pridejo k tem pretepom. Tudi je bil on tisti, ki je določil, katere Slovence je treba preteptati. Poleg Schmarza je vodil **Orgeš-pretepače vodja velikovške sodnije deželnosodni svetnik Poetsch!** O tem poglavju bomo še pisali ob drugi priliki. Vendar se Orgeš-junaki s temi kulturnimi čini še niso zadovoljili.

Drugi dan, 13. t. m., se je zbrala pred Narodno šolo v Št. Rupertu kakih 60 mož broječa tolpa, ki je pod vodstvom **deželnosodnega svetnika Poetscha**, župana Kanduta in učitelja Hornbognerja zahtevala od **g. dr. Petka in g. Kupperja, nadučitelja na Narodni šoli, da morata do 1. aprila zapustiti Velikovec**, ker za pozneje ne morejo jamčiti za njuno življenje. Najeti demonstratje, med katerimi je bilo opaziti tudi več tujih obrazov, so zmerjali, kričali in grozile imenovanima gospodoma, da so bile njihove družine dočela prestrašene.

To so suha dejstva, ki jih tu navajamo. Politično in gospodarsko društvo v Celovcu je podvzelo vse potrebne korake, da se uvede proti novim zločincem stroga preiskava.

Apeliramo ponovno na vse merodajne činitelje, da napravijo na Koroškem vendar enkrat red.

Občni zbor Slov. kršč.-soc. Zveze za Koroško.

Dne 2./III. se je v Celovcu prvič po plebiscitu zbralo veliko zastopnikov naših društev iz vseh delov Koroške, četudi je bilo za nekatere kraje očitno, da je Heimatdienstu pokorna pošta imela svoje prste vmes, da nekatera društva niso dobila vabil, zato so pa druga društva bila tem številnejše zastopana. Ta

občni zbor je pokazal, da sedanji koroški Slovenci niso Slovenci rajne Avstrije, ampak Slovenci polni ponosa in poguma, ki ne klonajo vratu tudi ob najhujšem pritisku, Slovenci, ki so pripravljeni z vsemi postavnimi sredstvi boriti se za svoje pravice tudi do svoje nove najvišje inštanice: do Zveze narodov.

Predsednik g. Košir pozdravi vse došle zastopnike društev in poroča o delovanju Zveze od zadnjega izrednega občnega zbora. Takrat je izgledalo, da je zadobilo naše društveno življenje smrtni udarec. A ta nevarni čas smo hitro in dobro preboleli. Novo življenje se je to zimo začelo po naših društvih, oživela so ali se ravnokar oživljajo. Da se na zunaj to življenje ne kaže, so krive koroške razmere, kjer smo ogroženi pri vsaki javni prireditvi. Vsaj so nam vsem znani dogodki v Globasnici, v Škocijanu, v Svečah in zadnjič v Škofičah. Povsod se zabranjujejo naše prireditve in kjer jih vlada že zabraniti ne more, tam pa stopi Heimatdienstova garda na plan, da uprizarja pretepe sramotne za kulturno državo. Uredilo se je vprašanje društvenih domov v Žitaravasi in v Podljubeljem. Kar je bilo na hišah dolga, se je poravnal, z najemniki so se sklenile nove pogodbe. Zveza bi rada ustregla tudi vsem številnim prošnjam za knjige, ker je toliko društev oropanih za knjižnice, a žalibog, tu se bori Zveza skoroda z nepremostljivimi težkočami. Kar je pač v danih razmerah bilo mogoče storiti, se je storilo.

Nato poroča blagajnik o denarnem stanju Zveze, ki izkazuje nekaj prebitka. Posebej omenja zadevo z Delavskim domom, ki ga imajo deloma finančni stražniki v najemu in kojega dvorana se je proti vsakokratnemu plačilu dala parkrat v porabo za nemške prireditve z dobredelnim namenom.

Pri debati vpraša zastopnik društva v Št. Vidu, kaj misli Zveza ukreniti, da zagotovi posameznim društvom zborovalno prostost in zaščito življenja na shodih. V odgovoru se povdarja, da je vsak korak pri deželni vladi za-

PODLISTEK

Rutarjev Jur.

To ano soboto večer sm' za pečjo sedel in cajtnge brav, pa ar za anbart poklofa nekdo na vrata, v tem pa že vstopi Hribarjov Bošta. Fein napravljen, zasukane muštace, črn gvant, tako daj skorej skrili, da je malo prsmojen.

Jur! je djav. Ano, prošnjo mam do tebe, pa kar povej, da mi vse obljudiš. Nocoj se grem ženit al po domače rečemo v svate. Za božjo voljo Bošta sm djav, al se tje zmešalo, da ti mene hočeš seboj, ko veš, da me povsod ne vidijo radi.

Tihobodi, ej djav Bošta: k Brusu boma šla, z Lizo sm že malo anbart napanlav, samo te staro bom tebe dal črez, da jo boš ti pregovoril na mojo stran; pusta je, saj jo poznaš, ti si pa jezik namaži za njo, saj te bom dobro plačal.

Naj pa bo, sm djav. Ubiva najn ne bo, samo tiste se jas bojim, da te Liza nema za norca. In ali si jej povedal, da nocoj pridema?

Ne! je djav Bošta. Ona ne ve, ampak jas mislim, da je taka lepa punca vedno pripravljena na to, posebno zdaj o pustu.

Kradko malo nabasala sma vsak svojo fajfo, pa hajd proti Brusu. Med potom so me čudne misli obdajale, prvič, ker je bilo v drugi vasi, drugič, ker se je Liza najbrž le šalila z Boštom, tretkič sem se pa te stare tudi res malo bal, ker sem jo poznal, da je huda.

No! Bošta je korajžno šel poln dobrih nad, vedno spredej, jaz za njim. Ko pridema do hiše, on možato potrka, ob enim tudi odpre, kakor je pri nas napravil. Jas za njim vstopim. Ejduhate, stara je naju kritično pogledala, in ker niso vabili, sma se kar sama vsedla za mizo. Jas pogledam anbart te staro, ambart Lizo, ki je tam pri šporgertu nekaj kuhala, in se nekako čudno muzala na naju v zadregi. Jas pa tako kritičnih momentov ne morem trpeti: še Bošta, prej tako vesel je zdaj od same zadrege švicat začel. Prmojmuhat je vroče pri vas. Pa bi ostala zunaj, če je tako, se je zarežala te stara, in zopet je nastal molk. Bošta je koj na me gledal, in iskal v mene rešitelja, jas pa nisem vedel prav kako začeti.

Nazadnje sem pa vendar požrv ane suhe slinepo grelu in diav:

No, Liza! Kako pa gre? Glej, Bošta se je ta pust preživjav, in sklenil, da noče več sam biti na svetu; pri vas pa nobenih hlač pri hiši. Al ga vzamete služiti, bolj pa, kar je še boljši.

naj ti pred oltarjem priseže, da ti bo zvest hlapec, in obenem zakonski mož, tvoji materi pa postrežljiv na njena stara leta. Prenehal sem, vse je bilo tiho, na te starej so se pa začele na obrazu čudne gube zbirat, kakor na nebu oblak, če ima točo vsebi: še enparkrat je močno sapo potegnila, in vsi smo pričakovali nevihte.

Ti Bošta je djava, da si prismojen sem vedela, ali da bo ta prismoda prišla v naše hiše, tega pa nisem vedela. Ti, ti, dab prišel? Rajši enega kočeja več kupim za pleme, kakor da bi mi dve tebe redile. Takih norcov je še več na svetu, in tebi ne zamerim Jur, ker še ti pri enej poštenej reči nisi bil zraven, in bi še za eno krono svetga Urha judam prodal iz cerkve, ampak ta prismoda, ta Bošta, še kristjan ni, imaš petnošter? Soncalist si, pa nemčur, oh saj pravim!

Vsedla se je stara na stol, Bošta jej, je pa molil iz enih mašnih bukvic, petnoštra menda ni imel. Liza je pa narihtala v skledo žganecv in jih močno zabelila. V štiri šalce je nalila kave; dišalo je imenitno, in ko sem videl, da bo večerja vendar le za najn tudi, se mi je pa jezjik odvezal.

Pardon, mati! sem djav. Da je Bošta katoličan, vidite mašno knjigo, da pa ni soncalist,

stonj, ker nam prinese samo nekaj lepih besedi, ki jim ne sledi niti najmanjše dejanje. Osrednja vlada pa bi nas menda res rada imela zadovoljne že zavoljo mednarodnih odnošajev, a je preslaba napram avtonomnim deželnim vladam. Zato nam ne ostaja drugega, kakor pritožba na mednarodno zvezo in klic na ves kulturni svet, ker dogodki, kakor so se odigravali v Škocijanu, bijejo vsaki kulturi v obraz. Enoglasno se odobri ta misel.

Nato občni zbor odobri delovanje odbora. Pri volitvi se večinoma voli stari odbor, samo namesto tajnika in gospe Činkovic se volita dva nova odbornika iz Celovca. Občni zbor sprejme tudi od starega odbora predlagano spremembo pravil v tem smislu, da se črta določba, da bi morali trije odborniki stalno bivati v Celovcu. Sklene se tudi nova članarina, ki določa kot ustanovnino 2000 K in letno članarino za društva do 100 udov 500 K in nadalje za vsakih 100 udov 500 K. Sklene se tudi, da društva od vsake prireditve prispevajo nekaj čistega dobička k Zvezi. Ker nam vlada dela toliko zaprek zavoljo shodov in iger, se je izrekla želja, da bi Zveza izdala ročno navodilo za prirejanje shodov in iger, kar bo Zveza radevolje vzela v pretres in če mogoče ustregla.

Zatem je sledilo obilo vprašanj od posameznih zastopnikov, ki so vsa kazala, da se povsod po Koroškem probuja društveno delovanje, a da manjka na mnogih krajih primernih prostorov in ljudi. S pogumom in dobro voljo se bodo premagale tudi te ovire.

Nato je sledil govor društvenega blagajnika, ki ga radi važnosti prinesemo skoro v celoti.

Ob sklepu občnega zbora se predsednik zahvali vsem udeležencem z željo, da po tem občnem zboru gredo na delo z novo ljubeznijo do svojega naroda, z novim pogumom zoper vse ovire in z novim ognjem za lepe cilje Slov. kršč.-soc. Zveze.

Pismo iz Maribora.

Dragi „Koroški Slovenec“! Daleč od ljubljenskih koroških Slovencev si tiskan, ker ti na domači zemlji tvoji sovražniki ne privoščijo mirnega kotička, daleč od svojih bratov bivam danes tudi jaz. Kakor zate, tako tudi zame in mnogo, mnogo drugih ni več varnega zavetja na koroški zemlji. Vsaj zdaj zaenkrat ne! Nihče pa ti ne more zabraniti, da ne bi pokukal pod vsako slovensko streho in se razgovarjal s svojimi naročniki. Tvoja naloga je vendar, da navdušuješ, bodriš, učiš in svariš osamelu ljudstvo. Zato pa mu bodi skrben oče, vnet prijatelj in najboljši zagovornik v vseh narodnih zadevah. Ko te jaz dobim v roke, se mi vsakokrat rodi v srcu želja, da bi te Korošci brali s takimi občutki, kakor te prebiramo mi tukaj v begunstvu. Težko te čakamo od tedna

vam jas zagotovim, ker ga poznam, in da ni zasmojen bolj prismojen, vam priča lahko to, namreč njegov fini okus, pri izbiranju nevest, kajti na tako rajsko punco se je naslonilo njegovo srce polno upanja in radosti. Kaj takšnega bi mogoč naj pametnejšemu gizdalinu ne prišlo na misel. Sicer ga bo imela pa le Liza, in vam bo samo v pomoč pri delu. Jas se le čudim, zakaj se ga tako branite. Poglejte ga, fant je ko drugi, lepo napravljen, vojak je bil, kdo ve, če bi še vojskatrajala, bi on gotovo bil že kak komandant. Močan je ko hrast, če bosta bolne, bo vajnt na rami nesel k dohtarju. Ja, torej Liza, ti imaš prvo besedo, in svetujem ti, da priložnosti ne zamujaš. Res, da si lepa, ali vedi, da to ne traja dolgo, in bi te enkrat moglo grivat kot staro devico.

Torej da se večerja ne shladi preveč, vdarimovroko, in naj se splene ta zveza brez vika in krika, drugih ljudi, med nami ni nocoj, in že lahko oklic tudi gremo dajat. Fajmošter so ravno prej sneg pometali, zdaj bodo pa večerjali, in gotovo nas ne bodo ven pognali, če ravno smo malo pozni.

Te stara sej pognala od neči proti meni, in je kričala na ves glas: ven, ven, Jur s tvojim strupenim govorom, ti bi najn še vpekeli z vabil, čeravno vema, da je tam ogenj in gori.

do tedna. Večkrat te sicer ni, ko pa enkrat prideš, nam še niti ena vrsta ne vide. Roka te ne izpusti, dokler nisi prečitan do zadnje vrstice. In prebiraje vse tiste dopise iz Gorjancev, Roža, Zile in Podjune, hodimo v duhu po teh krajih, gledamo, kako se borijo naši znanci: za vice v cerkvi, v šoli in uradu, vidimo v mislih raj pod lipo, ohceti, igre, zborovanja, pogrebe in cerkvene svečanosti. Z eno besedo, mi živimo v duhu na Koroškem, četudi bivamo telesno daleč, daleč...

Ko bi gg. pisci tistih kratkih vrstic le malo slutili, kako prijetna in dobrodošla so njih poročila v tujini, koliko več bi jih pomohilo pero v črnilo! Stara skušnja nam že pravi, čim več je dopisov iz kakega kraja, tem raje se bere in tem bolj se širi list od hiše do hiše. V kolikor poznam razmere jaz, je še dovolj zmožnih ljudi po koroških vaseh in župniščih, ki ne le da obvladajo jezik, da celo mojstersko sučeje pero. Zakaj ne prinašajo ti gospodje od časa do časa domačih novic iz rojstnih in sosednih krajev? Vse je prav, kar pride. Treba je samo odpirati oči. Kako marljiv je n. pr. g. dopisnik iz Bilčovsa! Poznam ga in sem res hvaležen vrlemu fantu. Par sto takih, kako krasno bi vzgojili svoje brate!

Pripomniti pa že moram, da ni samo gola sebičnost, ki me nagiba, da pišem te vrste na Dunaj. Glavni namen mi je marveč, da bi vse dobro misleče Korošce, ki jim je še kaj na tem ležeče, da se zgubijo svojega jezika, rad opozoril na „Koroškega Slovenca“. Otrok težkih časov je. Ko ste bili v najhujših stiskah, vas je on prvi tolažil. Bodite mu za to hvaležni in zvesti in berite ga v vsaki hiši. V vsako hišo mora eden. To pa le bo edino le mogoče, če bo list pridno podpiran z dopisi in zanimiv za naše kmete. Ni mi treba menda še posebej opozarjati, da so nemški listi samo vsled svojih dopisov postali tako močni in uplivni v slovenskih krajih. Zadnji čas je, da jih začenja izpodrivati edini pravi slovenski list, „Koroški Slovenec“. Zato pa vsak na noge, ki zna le kolikaj brcati po tinti. Nič strahu zovoljo slabe pisave. Tudi tako zraj v uredništvu brati. Ako bo „Koroški Slovenec“ v vsaki hiši v nedeljo ležal na mizi, se nam ne bo treba bati nemškega nasilja, ki je itak že v zadnjih zdihih in ga bode kmalu konec in „Koroški Slovenec“ bo živel, ker je res vreden življenja.

J. A., Maribor.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. Sestanek zastopnikov v Male antante v Ljubljani. O priliki potovanja na genovsko konferenco se sestanejo v Ljubljani ministrski predsedniki in zunanji ministri Male antante in Poljske. Sestanek se bo vršil 3., 4. in 5. aprila v vladni palači na Bleiweisovi cesti. Po sestanku se odpeljujejo državni skupno v Genovo.

Torej Liza, sem djal jas, kaj pa rečeš ti? Trepovje zirane, je zavpiva. V tem se je oglašila pa harmonika zunaj, in v hišo so pripeli fantje, veliki ko hrast. Jas sem se jih kar ustrašil. Te stara je pa še hujše začela vpiti: takim beračom da bi jas dajala Lizo in hišo. Kaj pa je mati, se je oglašil en fant, močan ko lev? Kaj je? je djala stara, Lizo pa hišo hočeta. V tem so že prijeli nesrečnega Boštjana trije, bolj štirje, saj nisem mogel jih prešteti. Zadnič sem se še ozrl na večerjo tam na šporgertu, in moje suhe kosti so že zaškrablale. Med duram sem se še hotel malo vjemati, pa prej da sem se vjel, sem bil že zunaj. Vrata so se za mano zaprla: smeh in krohot sem še slišal, pogledam gor po cesti, Boštjan je tako letel, da je kar škripalo po snegu; bolj sem vpil za njim, bolj je on letel. Dva klobuka sem še pobral pred hišo na mesto večerje, in nesel jih domu za spomin.

Zjutraj, ko so ljudje šli v cerkev, se je pa vsak smijav mimo naše hiše; jas sem pa živaj aj je aj. Pa grem gledat ven pred hišo, pa vidim ano svamnasto babo na našej strehi. Tak je končava Boštjanova svatba. S. K.

Proti fašistovskim nasilnostim na Reki je priredila jugoslovanska napredna omladina po več krajih Jugoslavije protestna zborovanja.

Odlikovanje. Predsednik francoske republike Millerand je odlikoval pokrajinskega namestnika za Slovenijo, g. Ivana Hribarja, nadalje predsednika narodne skupščine dr. Ivana Ribarja, in zunanjega ministra dr. Ninčiča z redom častne legije. Odlikovanje bo izročil francoski poslanik na beogradskem dvoru g. Simons v četrtek, dne 23. t. m. na svečan način odlikovancem.

Nemčija. Koncem januarja se je obrnila Nemčija v Parizu, da bi se ji olajšalo breme vojne odškodnine, ki jo mora letos plačati. Reparacijska komisija je sklenila 21. marca, da mora Nemčija se v tem letu plačati 720 milijonov zlatih mark in zraven tega še oddati raznega blaga kot industrijske pridelke, živino itd. v vrednosti 1450 milijonov zlatih mark. To je ogromna svota, ki jo antanata zahteva od Nemčije. Ali je bode mogla Nemčija plačati, je še negotovno, ker se je bati popolnega gospodarskega poloma. Vsaj večina nemških časopisov je mnenja, da se zahteva nekaj nemogočega in da je edini odgovor na te zahteve: ne! Posledica teh zahtev se je tudi takoj pokazala v denarnem prometu. Med tem, ko je bila nemška marka pred par dnevi vredna še 30 avstrijskih kron, je padla danes že na 19.

Reka. Prejšnji predsednik reške konstituante Zanella, ki so ga fašisti pognali, se je obrnil do ministrskega predsednika Pašiča s prošnjo, da je treba ukreniti vse, da se na Reki čim preje pride do miru in reda. V Jugoslaviji se nahaja razen Zanella še 46 poslancev reške konstituante, ki želijo, da naj se Jugoslavija pobriga za zavarovanje reške neodvisnosti.

Italija. Nova italijanska vlada je dobila v zbornici zaupnico. Za zaupnico je glasovalo 275, proti pa 90 poslancev. Mnogi so glasovali samo radi tega za vlado, da se prepreči nova kriza. Na povelje notranjega ministra je bilo dne 19. t. m. aretiranih v vsej državi do 800 fašistov, ki se bodo morali pred kazenskim sodiščem zagovarjati, ker so kršili mir in red v državi. Pred sodišče bo še tudi v kratkem pozvanih več kakor tisoč fašistov, ki so zakrivilili manjše prestopke.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Celovec. Tukaj je umrl dne 18. marca t. l. zadet od mrtvouda trgovec Anton Renko. N. p. v. m.

Družba sv. Mohorja. Radi raznih pritožb, da seje za Koroško znižana udnina po 300 kron prepozno naznanila, pojasnevaje naznanjamo, da je vsakoletna članarina naznanjena v Vabilnih polah in v Glasniku koledarja, ki je družbeno glasilo. Za razne govorice o drugačni udnini Družba nima nobene odgovornosti. Težko je dandanes določevati udnino za celo leto naprej radi sedanje nestalne valute. Ko se je določevala letošnja udnina, je bil tečaj valute za Zagreb v Curihu 4 in več, danes je 1,55, in kdo zna povedati, koliko bo tedaj, ko bodo družbene knjige dotiskane! Težko je določevati dandanes članarino leto naprej, nemogoče pa napovedovati eventualne ugodnosti pri članarini. Še le ko smo imeli deloma pregled o letošnjem številu članov, posebno pa, ko so se začeli zglašati stari poverjeniki v Italiji in nam s tem dali neko kritje, je nam bilo mogoče znižati članarino za Koroško na 300 K, ozir. KJ 15. Pri itak znižani ceni mislimo, da ni treba več delati razlike med dosmrtniki in letnimi člani. Ako pa kak dosmrtnik vendar vstraža pri znižanju, naj se mu udnina procentualno odmeri. Dokler toraj ni naznanjeno kako znižanje članarine v „Koroškem Slovincu“, velja tudi v bodoče določilo našega družbenega Glasnika in po tem določilo naj se članarina pobira. Vabilne pole naj se pošljejo najdalje do velike noči družbeni tiskarni. Na poznejše priglasitve se radi draginje ne bomo mogli več ozirati. Denar se naj nakaže po položnici št. 7679. Katekizmi so popolnoma pošli. Ponatis bo Družba lahko preskrbela proti lastnim stroškom, če bi se vsporazumno s krškim škofijstvom sestavilo lažje besedilo, primerno za Koroško, Kočevje, Prekmurje in Apaško dolino. Gg. veroučitelji naj se o tem posvetujejo!

Skocijan. Vsem pri nas dobro znani dopisnik in zaupnik „Heimatdiensta“ zadnji čas v „Koroški Domovini“ napada prav zlobno mene, ter pogreva stare znane laži in zavijanja, ki so jih pred davnimi leti nemški časniki prinesli o meni. Ker nočem razprtije in sovrašstva ter bi res rad, da bi bil mir v našem sicer lepem in prijaznem Skocijanu, ne bom na drobno odgovarjal. Tudi nočem vračati hudega z hudim in šila za ognjilo, četudi bi lahko navedel stvari, da bi svet kar strmел, ko bi videl, kako mali in zlobni so moji sovražniki. Pravim samo to, da imam shranjene in izrezane vse napade v časnikih na mojo osebo, ako vam zmanjka materiala, vam jih dam na razpolago. Veseli me to, da nisem sam temveč, da obrekuje in gloda kakor stekel pes po svojih dopisnikih „Koroška Domovina“ koroške, najboljše slov. duhovnike. Gospodje: Starc, Sekol Mranšek, Bayer, Košir in drugi niti za minuto si ne dajte kratiti spanja! Raini škof Kahn so rekli, da niso veliko prida isti duhovniki, ki jih hvalijo liberalni časniki. „Koroška Domovina“ ni samo nam Slovencem sovražen list, ampak je glasilo istih, ki so že od nekdanj sovražili duhovnike in vero. Ko še je bila stara Avstrija, so ti ljudje najhujše širili „Štajerca“, znano giftno krotu in glasilo gnjile nemškutarije. Toraj gospodje slov. duhovniki in drugi naši dobri in pošteni krščanski možje in žene! Naj le laja in nas napada „Kor. Domovina“. Dokler nas zmerja in obrekuje, vedimo, da smo na pravi poti. Ko nas bode pa začela hvalliti, tedaj pa le hitro po monterja, da nam preišče naš politični aparat. Brezverski nemškutarji, pridno podpirajte „Kor. Dom.“ Drugače bode čivknila kot nekdanj „Starejc“. Poljanec.

Iz Podjune. Najgelček, fajgelček, rožmarin, iz tega ti pušelj naredim. Ker je nam Slovencem prepovedano na Koroškem nositi svoje slovenske kokarde in znake, se je že lansko leto na nekem shodu predlagalo, da naj naši ljudje nosijo šopek iz omenjenih cvetic. Sicer smatrajo nekteri to misel za malenkostno, bi pa vendar to naj uvaževali. Toraj slovenske žene in dekleta, oskrbite že zdaj vi gredi, da svoje gredice in okna okrasite pozneje s temi cveticami. Naj nosijo Nemci modriž ali pezdec, mi si okrasimo svoja prsa in klobuke z lepimi rudečmi in belimi nagelčki, ter z dišečim rožmarinom. Obročena okna in gredice To bodi ponos in kras slovenskih hiš, ter skrb našim slovenskim mladenkam.

Slovensko dekle.

Sinčaves. Na Št. Jožefovo popoldan se je vršil v Korlnovi gostilni dobro obiskovan občni zbor udeležencev in udov perdske električne zadruge, o kateri je že poročal enkrat „Koroški Slovenec“ in za katero je v deželnem zboru prosil podporo 3 milijonov slov. poslanec župnik Poljanec. Pri ustanovitvi zadruge v jeseni 1921 se je določilo, da morajo udje električne zadruge kot delež za navadno luč plačati 5000 kron, za konjsko silo, HPS, pa 75.000 kron. Ker pa je materijal zmiraj dražji in delavci vsaki mesec zahtevajo večje plačilo, se je določilo pri shodu dne 19./III., da se delež za luč in konjsko silo poviša za 100%, tako, da je delež na luč 10.000 in na konjsko silo 150.000 kron. Delež za industrijo se mora plačati trikrat večji, kar je gotovo premalo, ker industrija rabi elektriko, dan na dan, medtem ko največji kmet povprečno samo dva mesca rabi električno konjsko silo. Začetkoma so bili kmetje za elektriko zelo navdušeni; polagoma pa jih zapušča pogum, ker že denarjev primanjkuje, prihranki so že pošli, hlevi so se izpraznili. Dolgov se pa bojijo; jih narediš v slabši valuti, pozneje pa plačaš v dobrem denarju. Toraj dela elektrika kmetom iz škocijanske in dobrolske občine veliko skrbi. Predno zavrti električni motor kmetu njegove stroje in se posveti v hiši luč, se bode svetilo ne samo v žepu, temveč tudi po hlevih in gozdovih. In vendar če človek pametno in gospodarsko premisli, ne moremo in ne smemo nazaj. Napeti je treba vse sile, da se peraška stalna vodna sila prej ko slej vkoristi, četudi se posestniki zadolžijo.

Dobrlavas. (Nemška kultura.) Na kvaterno nedeljo pop. smo napravili političen shod po § 2., na katerem je poročal g. poslanec Poljanec. To kar sme vsak poslanec, bodisi

nemški ali turški, poročati svojim volilcem, se zameri slovenskemu poslancu. Vznemirja se vse, cela vas, od najvišje glave dol do zadnjega berača. Tako dolgo letajo sem in tja, dokler ne skuhamo kak pretep brez vsakega vzroka. Pretepači so navadno vedno enoinisti. Govorimo jasno in odkrito. Za ta nemir in poboje delamo odgovorne: 1. vladajoče kroge, ki skrivaj odobravajo, mogoče celo hujskajo in plačujejo za pijačo, 2. žendamerijo, ki ne nastopa dosti odločno, da se je ta fakinaža sploh ne boji, in 3. justico, ker še nobenega teh razbojnikov ni kaznovala. N. pr. eden je že 8-10 slučajev napadal Slovence, razsekala vrata na veži in pobijal okna, a ni bil za pičico kaznovan. Saj ni čuda potem, da je tako. To so afrikanške razmere! Ako merodajne oblasti res nočejo ređu in miru, pa bomo prisiljeni si sami pomagati. Heil „bikovke“ in koli!

Globasnica. V nedeljo dne 5. t. m. se je vršila tukaj v najlepšem ređu igra „Deset brat“. Sprva je okrajno glavarstvo v Velikovcu vprizoritev omenjene igre sploh prepovedalo, potem pa, ko se je izobraževalno društvo pritožilo, je gospoda v Velikovcu premišljevala cela dva mesca, ali naj igro dovoli ali ne. Končno je zmagala pravica in pri ogromni udeležbi nam je izobraževalno društvo vprizorilo jako lepo eno naših najboljših iger. Tako veselih uric, ki nam jih je nudilo izobraževalno društvo v nedeljo dne 5. t. m., si želimo še več in prosimo, da se igra o priliki ponovi.

Ruda. Da tukajšnji poštar noče raznašati „Koroškega Slovenca“, to ve vsakdo; seveda si s tem prihrani mnogo časa za vsenemško politiko. Tako je neki kmet na Gabrijah naročen na „K. S.“, toda še niti ene same štev. ni prejel. Ako se že včasih naš list prithotapi skozi grebinjsko pošto, potem očitvidno roma v Žovnarjevo latrino na Rudi. Tako se dela s slovenskimi časopisi na naših poštah. Iz tega sledi, da smo res v republiki, in da v republiki lahko dela vsakdo kar hoče. — Pripomba uredništva: Tudi od drugega našega naročnika imamo poročilo, da se je že večkrat pritožil proti vaši pošti. Vendar pa poštno ravnateljstvo v Celovcu ni maralo ukreniti ničesarja, marveč je odgovorilo, da preiskave niso dognale ničesar. Prosimo, da nam vse take slučaje naznanite z navedbo prič; morda se bo pa le našel kdo, ki se bo za vašo pošto bolj zanimal, kakor pa celovško poštno ravnateljstvo.

Reberca. Nemci sedaj sami razlagajo svojim pristašem, da se avstrijska krona samo radi tega ne more stabilisirati (padanje njene vrednosti ustaviti), ker mora država veliko več uvažati, kakor pa ji je mogoče izvažati. Pravijo tudi, da je vzrok njenega slabega gospodarskega položaja, med drugim tudi ta, da je izgubila Avstrija najrodovitnejši kraje. Radi verjamemo, da bi nekateri uradniki hoteli imeti južno Štajersko, morda tudi Kranjsko ali pa celo Hrvatsko in Slavinj pod svojo oblastjo, da bi zopet imeli koga šikanirati kakor v stari Avstriji. Tako pa moramo biti ubogi koroški Slovenci tisti trpini, nad katerimi morejo kuhati svojo jezo in zavist. Sicer smo pa mi vse to že vedeli za časa plebiscita, kar danes ponavljajo vsenemci. Razlika je samo ta, da smo mi, ker trdimo resnico — „iredentisti“, dočim veljajo vsenemci še vedno za dobre avstrijske patriote.

Vogerče. Pri nas imamo dva mežnerja. Eden je Slovenec in opravlja notranjo cerkveno službo: orglja, oblači župnika itd. Drugi je Nемец (Messner), opravlja pa tudi cerkveno službo in sicer zunanjo, ker cerkve od znotraj nikdar ne vidi. Ta služba obstoji v tem, da blati gosp. župnika po „Kor. Domovini“. Seve je ta „Messner“ svoje vrste kristjan in hoče zato imeti tudi svoje vrste župnika. Pred nedavnim je napisal v „K. D.“ celo pridigo za gosp. knezoškofo, v kateri celo trdi, da je v Vogerčah 50 Nemcev. Torej bi bili dani po njegovem mnenju predpogoji za nemškega župnika. Kaj ne, tako misli g. Messner. Pa ne bo šlo tako hitro. Prvič morate vaše Nemce po dnevi z „laterno“ iskati, drugič pa bodo imeli „Čuš“ tudi še kaj govoriti. Sicer pa morejo imeti „Čuš“ vseeno še dovolj in dobrega kruha, drugače bi med njimi gotovo ne bilo mogoče shajati!

Podgrad. „Heimatdienstlarji“, ali nemškutarji, kakor jim pravimo mi, so pa res pravi junaki. Ponosna je na nje lahko vsa „ungeteilt“ Koroška, in ž njimi se more ponašati še prav posebno njih duševna mati „K. D.“ Ker pa menda iz same renegatske ponižnosti, nikdar ne poročajo o svojem junaštvu, še celo tedaj ne, kadar teče kri, zato smo prisiljeni mi, da obvestimo zavnost, kaj vse delajo koroški heimatreu-fašisti. Da pa ne bomo zopet iredentisti, nemirneži, jugoslavisch orientiert — evo suha dejstva. V sredo dne 15. sušca 1922 je nakladal Slovenec Lovro Šušnik drva. K njemu pride nemškutar Maurer, pd. Matevž, in ga začne zmerjati: Čuš, Srb, potegne nož in ga obdelava ž njim. Prereže mu uho in čelo, ga težko rani na rami in prsih. — Več poročamo, kadar bo zverinski nemškutar prejel za služeno kazen.

Podgrad pri Medgorjah. Dragi „Koroški Slovenec“! Da ne bodeš mislil, da je nas Slovenec v Podgradu že Drava odnesla, se ti oglašamo danes prvič odkaz izhajaš in še danes ti nimamo poročati nič veselega. Že takoj po plebiscitu smo dosti pretrpeli od nahujskanih nasprotnikov. Upali smo, da se bo ščasoma vendar vse pomirilo, žal pa smo se zmotili. — V sredo dne 15. t. m. se je zgodil zopet slučaj, ki nam znova kaže, kakšna usoda nas je zadelala po plebiscitu. Znani nemškutarski pretepač in bivši volkswehrovc Jakob Maurer, pd. Matevž v Podgradu, je napadel z odprtmi nožem Slovenca Šušnika Lavrenca, oskrbnika Krasnikovega posestva, ter mu zadal štiri smrtno nevarne rane na glavi, vratu in na prsih. Maurer, ki je imel pravdo z vsemi vaščani, tudi z nemškomislečimi, katero pa je izgubil, je bil radi tega tako razkačen, da se je znosil nad Šušnikom, ki je znan kot zelo miren in trezen človek. Ostali Slovenci smo radi tega slučaja zelo razburjeni, ker danes nismo več volje, da bi se z nami tako postopalo. Vprašamo se, mar bode li koroški Slovenec vedno teptan in preganjan radi svojega narodnega prepričanja? Kdaj bodo prišli tudi za nas enkrat boljši časi?

Slov. Plajberk. (Kako se lovi iredenta.) Tudi pri nas imamo ljudi, ki se zaradi malo navlrečejo in jim vinski duhovi domišljijo razgrejejo. Evo dokaz: To so meseca januarja začeli gotovi ljudje trositi izmišljeno „novico“, da je dobil posestnik V. L., pd. Bošté iz Jugoslavije 40.000 jugosl. kron, katere pa je — namesto da bi jih razdelil med tukajšnje Slovence — kar za se ohranil. Omenjeni je na to par obrekovalcev tožil, ter pri sodnji zahteval naj se mu to dokaže. Čujte, kako so se zagovarjali: Posestnik Foltove gostilne je bil skozi 12 let župan in je imel vso nemčursko inteligenco za seboj. V njegovih gostilni se navadno shajajo: orožniki, učitelj itd. in grofovski gozdarji; torej vsa nemškomisleča plajberška inteligenca. Če pa taki ljudje pri žganju ali vinu kaj takega govore, mora biti že nekaj resnice na tem. Konec je bil ta, da so bili raznašalci teh lažnjivih vesti obsojeni, in so morali plačati sodnijske stroške. Mi imamo pa zopet en dokaz več, da gotovi ljudje hočejo na vsak način ujeti iredento tam, kjer je ni. Zato pa si jo morajo na tak način sami ustvariti. In to je naša koroška tragedija.

Kotmaravas. Našega župana Albina Modrič, pd. Jarca na Brdeh zasleduje nesreča za nesrečo. Lani jesena se mu je utopila mala hčerka, dveletna Tončka, in pred nekaj dnevi se je napila druga hčerka luga. Vendar pa je sedaj upanje, da bo deklica še okrevala. Bog daj, da ostane svojim prestrašenim staršem ohranjena.

Kotmaravas. Nedeljo dne 5. marca je bil tukaj ob ogromni udeležbi ljudstva pokopan Filip Adlazič, pd. Halekar na Veselju. Bil je zelo marljiv in ugleden gospodar. Radi njegovega odkritega in mirnega značaja je bil od vseh ljubljen in spoštovan. Zapušča, ker je bil šele 43 let star, udovo ženo in več še nedoraslih otrok. Prizadeti Halekarjevi družini naše odkrito sožalje.

Kotmaravas. Dne 19. marca se je tukaj vršil občni zbor našega izobraževalnega društva „Gorjanci“. Začelo se bo tedaj zopet prijetno društveno življenje. Fantje in dekleta hočejo nas iznenaditi z petjem in z igro. Prav

tako! Nočemo se nikomur usiliti, ampak to pa želimo, da bi bili vsi, ki so našega prepričanja, v društvu ali kot člani ali kot podporniki. Predsestvo je v rokah neustrašenega in marljivega Razajevga Tomija Prosekar.

Št. Jakob v Rožu. Dne 22. febr. smo obhajali „ohcet“ pri Vidmanu. Sin Tonej, sedaj učitelj v Radovljici, se je poročil z gospodično Gabrijelo Bošnik. Ljubezen do svojih in očetove hiše ga je gnala, da je najpomembnejši dan življenja hotel preživeti v lepem Rožu. Pa je bilo tudi lepo in veselo. Prišli so sorodniki, in prijatelji od blizu in daleč. Pevski zbor „Rožica“ je zapel več lepih slovenskih pesmi. Obudili so se nam marsikateri spomini na pretekla lepše čase. Mi vsi, ki smo bili na ženitovanju, kličemo novoporočencema: Bila srečna.

Škocijan. Dne 12. marca se je pri nas, ker je bila kvat. nedelja, zbralo veliko ljudi in radi tega je bil shod bauernbunda dobro obiskovan. Deželni poslanec Egger je vdaril po socijalistih, ki so mu glasno ugovarjali. Ker niso bili pripravljeni in ker niso imeli svojega govornika so utihnili. Deželni podglavar Šumi je govoril tako, da je bilo vsem prav Nemcem, Slovencem in socijem. Česar ne more Bog, to doseže Šumi. Okaral je navidek nemškutarje, radi pretepa pri Rušu, a zraven pa je povdarjal, da morajo bindiš hecarji naprej. To je hinavska politika. Priporočal je svojim, naj tudi oni ustanove bralna društva, prirejajo igre, da čuše pridobijo. Ga najbrž ne bodo ubogali. Nemški ne znajo, slovenski pa se sramujejo in tako zida nemškutarija hišo, ki sloni na peščenih tleh. Iz Škocijana bi imeli iti v Mohličje, kjer je bil shod popoldan. Iz tega, da bauernbindlerji pridno zborujejo, smemo sklepati na nove volitve. Naj le bodo! Slovenci smo pripravljeni!

Štebenj pri Doberlavasi. Dne 18. t. m. je bila pokopana ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev pd. Konradinja, Marija Konrad, rojena Dumplik. Rajnica je bila stara šele 20 let in šele 14 mesecev poročena. Pred 16 dnevi je povila hčerko Mileno, a zavratna bolezen je že nekaj dni navrh končala mlado življenje. Rajnica je bila članica Marijine družbe in zavedna Slovenka. Pomilovanja vredni so njena mati, mož in hčerke. N. p. v. m.

RAZNE VESTI

Zgodovina kave. Nedavno je minulo 25 let, odkar se je v Evropi prvič pričela kuhati kava. Pač so v Londonu že leta 1624. poznali kavo, a samo kot zdravilo. Kot pijača je bila uvedena kava v Evropi šele pred 250 leti in se je ljudem tako priljubila, da ne morejo biti več brez nje. Koncem 17. stoletja je bilo v Parizu že okoli sto kavaren. V bivši Avstriji je bila otvorjena prva kavarna leta 1684. po drugem obleganju Dunaja s strani Turkov. Kmalu potem, ko je postala kava že zelo udomačena, so posamezne države nastopile proti njej. Nemčija je hotela preprečiti njen uvoz z velikimi davki in vala je izdala proti pitju kave več knjižic. V mestu Hamburgstadtu je bil izdan proti kavi poseben zakon z dvanaš grafi, v katerih je bilo natančno navedeno, kdo sme in kdo ne sme piti kave. V prvi vrsti je niso smeli piti kmetje. Kdor se je pregrešil proti temu zakonu, je moral plačati veliko denarno globo, tihotapci s kavo pa so bili postavljeni na sramotni oder.

Za leto 1926. ne prorokujejo nič dobrega. Leta 1926. se bosta planeta Mars in Merkur najbolj približala. Neki prorok prorokuje, da bodo takrat na svetu velike izpremembe. Napovedane so vsemogoče kužne bolezni, lakota, poplave, katastrofe na morju in revolucija. Šest let pozneje pride do končnega spopada med mohamedanci, zavezniki bolševikov in arabskim plemenom. Ta konflikt se bo končal šele leta 1932. s splošnim mirom, vendar pa bo na svetu takrat že tako malo ljudi, da bo mir naravna posledica.

Nenavadna sreča. Ko je v Wehrdenu na Nižje Avstrijskem neki kmet zaklal svinjo je našel v njenem želodcu denarnico, v kateri je bilo 10.000 nemških mark.

150 frankov za 12 črešenj. Pretekli teden so prodali na glavnem pariškem trgu 12 prvih črešenj za 150 frankov, kar bi znašalo v av-

strijskem denarju okrog 75.000 kron. Za nakup so tekmovali trije kupci: prvi jih je hotel podariti predsedniku francoske republike; drugi bi jih rad podaril neki ruski igralki, končno pa jih je dobil trgovec, ki jih je kupil samo zato, da jih je izstavil v svojem izložnem oknu.

Solčni mrki. Solnce bo tekom letošnjega leta dvakrat mrknilo, in sicer: dne 28. t. m. in dne 21. septembra. Prvi mrk bo le delen, dočim bo drugi popoln. Pri nas se ne bo videl popoln mrk.

Umobolni usmrtil zdravnika. V Wasserburgu ob Inu je zabodel neki umobolni mehaniker zdravnika z nožem v srce, ker mu je ta prigovarjal, da naj gre v zdravilišče za umobolne.

Od generala — do čevljarja. Včasih smo čitali: „Od čevljarja do generala,“ sedaj po vojni pa se dogaja narobe. Pred izpraševalno komisijo dunajskega čevljarskega društva je napravil te dni mojsterski izpit ruski general Agabajev. Po prevratu se je že v Rusiji bavil s čevljarstvom. Ko so pa prišli boljševiki na krmilo, je moral pobegniti in je prišel na Dunaj, kjer si je s tem rokodelstvom služil svoj kruh. Ker je izpit napravil v dobrem uspehom, ima pravico, da na Dunaju osnuje svojo čevljarsko delavnico.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadimo peso.

Naše gospodarstvo na Koroškem sramotno zaostaja za gospodarstvom drugih dežel. V zlasti moramo mi na slovenskem delu dežele obžalovati, da nismo tako napredovali, kakor bi bilo treba. Vojsna je sicer dala v roke denarja tudi tistim gospodarjem, ki se za napredek prav ne zanimajo, ali prišli bojo davki, prišle zahteve delavcev in sploh, če bi tudi tega ne bilo, želimo, da tudi kmet boljše živi in lepše naj stanuje nego je živel pred vojsko. Ako bomo v kmetijstvu napredovali, naši sinovi in naše hčere ne bojo več željno gledali za mestom in bojo ostajali doma. Vsaki poznavatelj kmečkih razmer bo rekel, da najprej treba, ako naj napredujemo, da pridelavanjo več krme: ko bo več krme, bo več živine, ko bo več živine, se bo dvignilo tudi poljedelstvo, polje bo več rodilo, ker se bo bolje gnožilo.

Strokovnjaki priporočajo v prvi vrsti pridelovanje pese. Nobena druga rastlina ne daje toliko redilnih snovi, kakor pesa. Ako se na oral pridela 250 mct. pese, se pridela na dobrem travniku komaj ena šestinka iste množine redilnih snovi. Seve da je pri nas težko saditi ta sadež, ker nam primanjkuje ljudi, da poljedosti snažimo in oplevamo. Zato naj bi pa vsakdo nasadil vsaj nekaj, ne samo za svinje, marveč toliko, da bi mogel dati po zimi tudi kravam in kmalu bi se videlo, koliko več bi bilo mleka in masla, in koliko lepše bi bile krave.

Polje za peso treba orati že v jeseni, v viredi se pusti plevel vzcimiti, potem se prevlači, nagnoji in preorje. Posebno je pesa hvaležna za gnojnico. Po možnosti naj se ji daje umetnih gnojil, najboljše kot gnojilo navrh, predno se prekopava. Na suhih poljih je dobro seme sejati kar na polje, kakih 20 cm narazen se devlje v zemljo dvoje ali troje semen vkup. Tako se potrebuje za oral 10 kg semena. Ko rastline močno poženejo, se izpulji, kar jih je preveč in porabi za krmo. Ponekod se pesa देने v zemljo šele, ko se je pokosila fura, zimska rž ali zimska grahovica, katere pa pri nas ljudje še ne poznajo dosti. Ko pesa raste, je treba, ko navadno veliko dežuje in hudo raste plevel, da se naprej okopava ali obdeluje s kultivatorjem. Deželni kulturni svet je poizkušal razne vrste pese. L. 1920 je rodil: Ekendorfer 11 mct., Tannenkruger 13, Leutewitzer 10, Kirsches Ideal 11 na oral. Lani se je vsled suše pridelalo manj.

Seme Eckendorfer se dobi v prodajalni kult. sveta v Celovcu po 500 K kilo.

Napravimo umetnih travnikov.

Med nami imamo preveč polja premalo krme, veliko dela in slab pridelek, ker ne moremo dosti gnojiti. Napravimo na polju umetnih

travnikov, a ne tako, da se pusti rasti, kar narava sama naseje, marveč nasejmo dobrih trav z deteljo vred. Ko bo detelja izostala, rastla bo trava še celo vrsto let. Tako ne bo treba iskati, kje bi se dobil travnik v najem.

Da se napravi umeten travnik na polju, je treba na težkem senčnem polju na oral 6 kil detelje in 6 kil timoté trave, ali 6 kil detelje in 15 kil Wiesenschwingel-trave, na srednje težkem polju 6 kil detelje in 13 kil knaul-trave, v lahki solčni legi 6 kil detelje in 18 kil franvoske raj-trave.

Kulturni svet oddaje travna semena po nižani ceni franc. Rarjgras 1200, knaultrava 1100, Wiesenschwingel 1400, timoté 900 K kilo pod pogojem, da posestnik skoz dve leti prideluje travnega semena in odda kulturnemu svetu po tržni ceni, kar ga sam ne potrebuje. Nasejati se mora vsaj pol orala.

Krivic. Mislili smo, da se bo naseljevanje moglo spraviti v tir vsaj do te spomladi, in da bojo naši ljudi, ki jih je gospoda začela tako krutopreganjati, mogli že zahtevati, da se jim posestva prepuste v last, kakor določuje postava. Ali premalo je uradnikov, in delo ne gre naprej in to bo zadelo ravno naše kraje, ki po nesreči pridejo nazadnje na vrsto. Najemniki Heldorfovih posestev, ki so prevzeli po Jugoslovanih, morajo do 1. apr. posestva zapustiti, jočejo se in iščejo podstrešja, prodati bodo morali svoje blago: živino, žito, inventar in iti s trebuhom za kruhom. Nihče pa jih ne varuje. Bili so pri deželnem glavarju: svojčas smo imeli cesarsko vlado, ki je vsaj nekoliko posredovala med strankami, zdaj pa je deželni glavar socijalni demokrat; ljudem povedal, da so Jugoslovani „po krivici vladali“ in da pod Jugoslovani sklenjena najemniška pogodba ne velja! Čudimo se ti državniški modrosti: lani že je najvišje sodišče naše oblasti, ko se je šlo za tožbo kaplana Krašnje, poučilo, da je bila uprava Jugoslavije pravomočna, in da je postavno, kar se je tedaj napravilo. A naši ruščkarji vidijo v deželi le Nemce in niso nič manj narodno nestrpni, kakor drugi naši sosede. To treba si zapomniti. Zanimive so še podrobnosti tega križevega pota, ki ga hodijo naši ljudi: Od najemnika Kuštra-Ruda zahteva Heldorfovo oskrbnništvo za leto 1920 200.000 kron najemnine, za l. 1921 zahteva 30.000 od orala, ali 100 kg žita, vsega posestva vkup je pa 30 oral. Posestvo je v najslabšem stanju, torej se zahteva 900.000 kron za eno borno popolnoma zanemarjeno beračijo, katera komaj delavca preživi in bi ga ne preživela, ko bi ne delala lastna družina. Kje pa je Kriegswucheramt? In kje tisti socijalizem, ki toli zna delavca zastopati tam, kjer vidi zase kako korist? Ti reveži pa so se jokali pred Grögerjem in Zeinitzerjem, ki nimata zanje nobenega varstva.

Vabilo

na redni letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu v Rožni dolini, registrovane zadruge z n. o. zavezo, ki se bo vršil na **Belo nedeljo dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v gostilni pri Tišlerju v Št. Janžu** po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje letnega računa za l. 1921.
3. Poraba čistega dobička.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
6. Slučajnosti.

N. B. Ako bi ob določeni uri ne bilo za sklepčnost odbora zadosti zbranih zadružnikov, se vrši eno uro pozneje na istem mestu in z istim sporedom drug občni zbor, ki bode sklepal brez ozira na udeležbo. Načelstvo.

12

Kovačnica

z vsem orodjem se da v najem v Selah. Zasluzka veliko in ga bo še več, ko se bo v bližini gradila nova cesta. Več pove **Franc Gregorič, Sele 34, pošta Borovlje (Ferlach).**

11